

Nr. 45- Persillekræmmeren - 2007

Mit barndomshjem

af Gunner Møller Rasmussen, Stensballe

Mit barndomshjem i Blirup først i 1930'erne, lå meget smukt, lidt skjult mellem bakkerne set oppe fra Trehøjevejen. Man kun kunne se taget og skorstenene. Nogle sagde, at det lå i et hul. Det gjorde måske også, men gik man op på bakken, der kaldtes "Rævebjerg", 86 m over havets overflade, havde man den skønneste udsigt viden omkring. Mod nord Tvingstrup bakker og Serridslevgårds skov. Mod øst ned over engene og til stranden ved Haldrup. Mod syd kunne man se landevejen mod Horsens og Stensballe Bjerge, mens udsigten mod vest var afgrænset af Serridslevgårds marker og skove.

Ejendommen lå næsten helt op til skellet til Serridslevgård, afgrænset af et dige mod nord i hele jordstykkets længde. Hvor diget gik op over bakken mod vest, havde far lavet en slags bæk ind i diget. Her tilbragte han mangt en sommeraften, hvor han sad og funderede over tingene og nød den smukke udsigt.

Mit barndomshjem, 1948.

Ejendommen var en vinkelbygget bindingsværksbygning med kampestenssokkel og stråtag, antagelig en fæstegård fra 1700-tallet med hovpligt. Mod øst var der en lille selvstændig bygning, hvor der var hønsehus og svinestald. Selve hovedbygningen var altså en kombination af udhus og beboelse.

Os fire søskende på bænken i diget mod Serridslevgård, 1932.

Udhusets indretning

I udhuset var der plads til 2 heste, 4 køer og 1 kalv. Hestestald og kostald var delvis adskilte af et træskillerum. På bjælken over køerne var der 3-4 redekasser til duer, hvor der altid var 3-4 par, der rugede. Ligeledes byggede svalerne rede i kostalden, og der var slået nogle store søm i bjælkerne, sådan et par søm var nok til, at svalerne kunne bygge rede. Der skulle altid være et vindue åbent, så duer og svaler kunne flyve frit ind og ud.

Fra kostalden gik man ind i laden, hvor den aftærskede halm opbevaredes. Der var intet loft, kun træstænger, hvorpå kornnegene opbevaredes. Loftet henover hestestald og kostald var fyldt med henholdsvis hø og kornneg (byg). I laden fandtes en rensemaskine, en tærskemaskine og en hakkelsmaskine.

Fra laden gik man ind i træhuset. Her opbevaredes det træ og kul, som vi fyrede med. Der hørte et lille stykke skov til ejendommen, og hvert år blev der fældet nogle træer, der blev savet og hugget til brænde, et møjsommeligt arbejde, det hele foregik jo med håndkraft.

Ud for laden stod hesteomgangen (en stor gearudveksling, der trækkes af en hest). Derved var det muligt via en aksel-transmission at trække tærskemaskinen i laden, idet der (endnu) ikke var indlagt elektricitet på ejendommen.

Beboelsens indretning

Fra træhuset kom man ind i bryggerset. Der var en niveauforskel på 50 cm her imellem, så der lå et par flade sten som trappetrin foran døren.

I bryggerset var der en gruekedel, der blev brugt, når der skulle bruges meget varmt vand, f.eks. til storvask, eller når der en eller to gange om året blev slagtet en gris, eller

når vi børn en gang imellem skulle i bad. Dette foregik i en stor zinkbalje midt inde på køkkengulvet. Fra bryggerset førte en dør ind i forgangen. Stuehuset var hævet 50-60 cm over terræn, så der var to trappetrin fra gårdspladsen og ind. Trappetrinene var 2 tilhuggede kampesten, godt slidte efter mange års brug.

Fra forgangen kom man ind i køkkenet. Her var gulvet ca. 10 cm lavere end i forgangen: Hvorfor ved jeg ikke, men alt var nok bygget af forhåndenværende materialer, og så tog man det nok ikke så nøje med højdeforskellene.

Komfuret havde 2 ildsteder samt bageovn og vandgryde. Vandgryden kunne rumme 15-20 liter vand., så der var altid varmt vand til rådighed. I køkkenet hang der et blåmalet hjørneskab. Endvidere var der spisebord, 3 stole og en slagbænk, hvor vi børn altid sad, når vi spiste. På væggen hang der ligeledes en blåmalet tallerkenrække, hvor tallerkner og kopper til daglig brug havde sin plads.

Belysningen i køkkenet blev leveret af en hængelampe (petroleumlampe), som hang over spisebordet. Det var kun i køkkenet og i de 2 stuer, der var hængelamper. I de andre rum havde man en lille transportabel petroleumlampe, der blev båret rundt og stillet dér, hvor der var brug for lys.

En dør. førte ind i spisekammeret, hvor de daglige husholdningsvarer blev opbevaret. Her stod et stort trækar, hvor slagtet kød blev lagt i saltlage, og hvorfra det så blev taget efterhånden, som det skulle bruges. For at kødet ikke skulle være alt for salt, når det skulle spises, blev det lagt i vand i nogle dage, så saltet kunne trænge ud, men rigelig salt var det næsten altid.

Fra forstuen kom man også ind i dagligstuen, hvorfra der var døre til den øverste stue og soveværelset. I dagligstuen stod et tobaksbord, og ovenover dette hang fars pibebræt, som var et smukt udformet træstykke med 5-6 små forgyldte kroge, hvorpå piberne hang. På et stykke grønt filt var broderet fars initialer "A.R". På brættet hang fars langpibe samt hans lidt kortere soldaterpibe, på hvis pibehoved var et billede af far som soldat. I stuen var der en sofa eller en chaiselong, som den kaldtes. Den var med høj hovedende og var rar at sove på. Der var et spisebord med 3-4 stole samt fars armstol. Over bordet hang petroleumlampen, lidt pænere end den i køkkenet. På et lille bord stod radioapparatet. Far var tidligt på færde med at anskaffe radio. Allerede i 1930 fik han den første radio, et ét-rørs-apparat med hovedtelefoner. Det var lavet af 2 tømrersvende i Haldrup, der i deres fritid byggede radioapparater.

Min far fik bygget ny skorsten på ejendommen, så der nu var to. Derved kunne kakkelovnen flyttes til ny placering. En klar forbedring af opvarmningen. Tidligere, med kun en skorsten, havde kakkelovnen stået i et andet hjørne og et røgrør gik gennem væggen, igennem køkkenet og ind i den gamle skorsten.

I soveværelset stod mors og fars senge med en gang imellem. Der var en kommode med forskelligt tøj i skufferne. Oven på kommoden stod en trææske, hvor far opbevarede vigtige papirer. Den stod sådan, at man nemt kunne tage den med i tilfælde af brand. Man må jo huske på, at ejendommen var stråtækket og derfor let kunne brænde, hvis lynet slog ned under et tordenvejr. Endvidere var der et skab med "stadstøjet" og en seng, hvor mine 2 søstre sov

Fra soveværelset førte en dør ind i et lille kammer, hvor vi drenge sov. En seng, et lille bord og det nederste af et skab udgjorde møblementet. Kammeret var meget koldt om vinteren. Ydervæggen var kun ½ stens kompakt mur, og om vinteren var der næsten altid rim på væggen, hvor sengene stod, og ofte var dynen frosset fast til væggen, når man vågnede om morgenen

Fra dagligstuen kom man ind i den øverste stue, eller den pæne stue, som kun blev brugt, når der en sjælden gang kom gæster. Her stod et chatol og midt i stuen stod et bord med 6-8 stole. Over bordet hang den obligatoriske hængelampe, en meget flot messinglampe, der senere blev byttet med nogle lysekroner, da vi i slutningen af 1940'erne fik indlagt elektricitet.

Far i færd med at køre roer, 1938.

Efterskrift

Mine forældre fraflyttede ejendommen i 1959. Den blev solgt til naboen.. Året efter blev bygningerne nedbrudt og fjernet.